

УДК 65.012.45

Горбань. С.Ф.¹, Приходько Є.Д.²

¹ канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0812 НУ «Запорізька політехніка»

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЗЕД ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сьогодення, коли глобалізація та швидкий розвиток цифрових технологій набирають обертів, ефективна зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) не може існувати без активного використання інформаційних технологій (ІТ). Саме вони забезпечують обмін інформацією, точність фінансових операцій, оптимізацію логістичних ланцюжків, а також надають підприємствам необхідні інструменти для утримання конкурентної позиції на світовій арені.

Інформаційні технології використовуються для збору, обробки, збереження, передачі та аналізу даних. В контексті ЗЕД вони інтегрують внутрішні та зовнішні бізнес-процеси, допомагають скоротити час на виконання повсякденних операцій, покращують взаємодію з іноземними контрагентами та сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Важливість ІТ для ЗЕД полягає у створенні уніфікованого інформаційного середовища, яке об'єднує дані про виробництво, логістику, маркетинг, фінанси та юридичні аспекти. Зокрема, використання спеціалізованих систем, таких як ERP, CRM або SCM, дає змогу швидко обмінюватися інформацією між підрозділами компанії та партнерами за кордоном, що допомагає уникнути дублювання функцій, зменшує кількість помилок та покращує загальну результативність ЗЕД.

Цифровізація відіграє ключову роль у трансформації процесу ЗЕД, забезпечуючи автоматизацію експортно-імпортних операцій. Адаже використання спеціалізованого програмного забезпечення дає змогу комплексно формувати експортні й імпортні документи, відслідковувати переміщення товарів, контролювати дотримання договірних зобов'язань, і загалом полегшує процедуру митного очищення. Системи електронного документообігу гарантують оперативний обмін цифровими копіями

контрактів, рахунків, сертифікатів та інших необхідних документів між суб'єктами ЗЕД.

Рис. 1. Основні напрями використання ІТ у ЗЕД

Джерело: сформовано автором

З ІТ простіше проводити процедуру маркетингових досліджень. Підприємства, що беруть участь у ЗЕД, регулярно потребують найсвіжішої інформації стосовно кон'юнктури світових ринків, цінкових показників, балансу попиту та пропозиції, політичного та економічного клімату в країнах, з якими вони ведуть справи. За допомогою новітніх інформаційно-аналітичних платформ стає можливим оперативно опрацьовувати великі обсяги даних, спостерігати за змінами на міжнародних ринках та передбачати майбутні тренди.

Використання цифрових торговельних платформ, а саме платформи для бізнесу, інтернет-магазини, розширює межі клієнтської бази та партнерства за межами країни. Компанії отримують можливість презентувати свої продукти, аналізувати пропозиції конкурентів та здійснювати угоди через мережу. Це зменшує фінансові витрати на рекламу та прокладення шляху до нових торгових просторів.

А за допомогою хмарних сервісів компанії мають можливість оперативно збільшувати потужність своїх обчислювальних систем, зберігати величезні обсяги інформації та надавати до неї доступ з будь-якого куточка планети.

І найголовніший аспект – це кібербезпека. Враховуючи критичну важливість даних в ЗЕД, забезпечення їх безпеки стає першочерговим завданням. Застосування методів шифрування, впровадження систем захисту від неправомірного доступу, а також використання антивірусних програм дає змогу суттєво знизити ймовірність витоку секретної інформації чи здійснення

кібератак на організацію. Наразі розроблено багато шляхів для збереження конфіденційної інформації.

Тому перевагами використання ІТ можуть стати: прискорення прийняття рішень керівництвом завдяки наявності актуальної інформації, мінімізація часових та матеріальних затрат на виконання рутинних операцій, розширення ринків збуту, удосконалення комунікацій між різними структурними підрозділами підприємства та з іноземними партнерами.

Але існують і недоліки. Збільшуються фінансові витрати на налаштування та супровід програмного забезпечення, а також на навчання персоналу. Сюди можемо віднести загрози кібербезпеці, а саме несанкціонований доступ до корпоративних даних, хакерські атаки, віруси та ін. Можуть бути технічні труднощі інтеграції нових рішень із вже використовуваними в компанії системами, що вимагає високої кваліфікації спеціалістів.

Підсумовуючи, слід зазначити, що застосування інформаційних технологій у сфері ЗЕД підприємства стає критично важливим для зростання його конкурентоспроможності та продуктивності на глобальних ринках. Інтегрування сучасних ІТ-інструментів створює умови для швидшого обміну інформацією з зарубіжними контрагентами, удосконалення бізнес-процесів, скорочення витрат та формування позитивного бренду компанії. Проте, для успішного впровадження ІТ-рішень необхідно брати до уваги певні фінансові, технічні та управлінські аспекти, а також планувати цифрову стратегію системно. Важливе значення має захист інформації в кіберпросторі, активне використання хмарних обчислень, аналітичних систем та інтеграційних платформ. Це дасть змогу ще ефективніше координувати процеси ЗЕД та зміцнювати позиції підприємства на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Чорненко, О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства в умовах цифрової економіки. Економіка та суспільство, (68). 2024. С. 5. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-32>
2. Писаревська, Г. Інформаційне забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Економіка та суспільство, (51). 2023. С. 5. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-31>
3. Кучіна, С., Долина, І. Стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки), (1). 2024. 110–114 с. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2024.1.110>